

การพัฒนาแบบทดสอบออนไลน์วัดบุคลิกภาพด้านจริต 6 ตามแนวพุทธศาสนา

A Development of an Online Personality Test of the Six Temperaments in Buddhism

Received: May 08, 2024
Revised: May 19, 2024
Accepted: May 20, 2024

ณัฐนันท์ หงส์วรวิธธร¹, วิชชุดา ฐิติโชติรัตนนา² และ
พระมหาเฟื่อน กิตติโสภณ³

Nuttanont Nongwarittorn, Wichuda Thitichotrattana and
Phramaha Phuen Kittisobhano
(chcstu@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างแบบทดสอบออนไลน์วัดบุคลิกภาพด้านจริต 6 และ 2. เพื่อพัฒนาหาคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและสร้างคะแนนมาตรฐาน T สำหรับจำแนกจริต 6 พัฒนาแบบทดสอบจากลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของแต่ละจริต สร้างเป็นข้อคำถาม ผ่านการตรวจสอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเพื่อกำหนดค่าความถูกต้องตามเนื้อหาด้วยค่าดัชนีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องและวัดความคงที่ภายใน ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เครื่องมือแบบประเมินบุคลิกภาพจริต 6 มีจำนวน 64 ข้อ นำเครื่องมือที่ได้ทำเป็นออนไลน์ ประชากรของงานวิจัยนี้ เป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถอ่านภาษาไทยได้และสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลผู้ที่มีความสนใจที่จะรู้จักตนเองและสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมือง เครื่องมือแบบทดสอบออนไลน์วัดบุคลิกภาพจริต 6 ที่ได้ไปสำรวจด้วยวิธีการที่ผู้วิจัยกระจายให้กับผู้รู้จักเพื่อนำไปกระจายต่อไปในเครือข่ายผ่านสื่อออนไลน์ (Virtual snowball sampling) ได้กลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบทั้งหมด 654 คนจากสุ่มคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน โพรแกรม Excel และ PSPP นำมาใช้ในการคำนวณทางสถิติ คำนวณหาสถิติพรรณนา คำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนมาตรฐาน Z (Z score) และคะแนนมาตรฐาน T (T score) ใช้คะแนนมาตรฐาน (T-score)

^{1, 2, 3} ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Department of Psychology, Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

สูงสุดจากคะแนนจิตทั้ง 6 ด้านเป็นตัวระบุจิตของบุคคลนำเสนอออกมาในรูปแบบภูมิ
แท่งตามคะแนนมาตรฐานที่ ผลการดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้เครื่องมือเป็น
แบบทดสอบออนไลน์วัดบุคลิกภาพจิต 6 ที่สามารถระบุจิตเด่นของบุคคลและจิตทั้ง 6
ด้านโดยแสดงออกมาในรูปของกราฟแท่ง

คำสำคัญ: การพัฒนา, ออนไลน์, แบบทดสอบ, บุคลิกภาพ, จิต 6, พุทธศาสนา

Abstract

The objectives of this research were 1. to develop an online personality test of the six temperaments in Buddhism, and 2. to calculate the quality of the online personality test and normalized T score to identify person temperament. The online personality test was developed based upon the character traits and behavior of each temperament. Question items in the test were reviewed by five experts. The Index of Item-Objective Congruence was calculated for content validity and the Cronbach's Coefficient Alpha was also calculated for Internal Consistency Reliability. The six temperaments personality test consisted of 64 items. The test was implemented to the online version. Population of this research was the group of people who can read Thai and have access to the Internet. The sample of this research was the group people who were interested in their temperaments, being able to access the Internet and living in Bangkok, its surrounding, and urban areas. The online personality of six temperaments were conducted by being distributed to the persons who the researcher had known and were asked to help him to distribute the test to other people via online media. This method is called the virtual snowball sampling. There was a total of 654 respondents based upon Taro Yamane's sample size calculation. The Excel and PSPP programs were used for statistical calculations of descriptive statistics, which included the arithmetic mean, standard deviation, z scores, and T scores. The person six temperaments were displayed with a bar chart. The highest T score of six temperaments was to indicate the person's temperament. The results of this research achieved the objectives of obtaining the tool, an online personality

test measuring the six temperaments that can identify a person's prominent temperament, and also his/her six temperaments with a bar chart.

Keywords: Development, Online, Test, Personality, Six-Temperaments, Buddhism

บทนำ

มนุษย์เป็นหนึ่งในสัตว์โลกที่ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่เพราะกรรมที่ตนเองสร้างไว้ สะสมไว้แต่ปางก่อน กรรมเหล่านั้นก็จะเป็นปัจจัยของการเวียนว่ายตายเกิด และกรรมเหล่านั้นจะยังให้ผลที่ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังคำกล่าวของพระพุทธองค์ “สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตได้ ฯ” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 14, 2539)

กรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นจะแตกต่างกันแล้วไปทั้งในแง่ปริมาณและประเภทของกรรม ถ้านำเอาทั้งสองปัจจัยมาอย่างละ 2 ระดับปัจจัยปริมาณ 2 ระดับและประเภทกรรม 2 ระดับ (กุศลกรรมกับอกุศลกรรม) บุคคลย่อมจะมีการสะสมกรรมที่เป็นไปได้ 4 ประเภท แต่ในความเป็นจริง บุคคลทำกรรมในปริมาณและประเภทที่แตกต่างกันมากมาย บุคคลย่อมแตกต่างกันไปอีกมากหลายประเภทและในความจริงปริมาณของกรรมที่มนุษย์ได้สั่งสมเอาไว้ ก็นับไม่ถ้วน พระพุทธองค์จึงเปรียบเทียบมนุษย์ในสังสารวัฏนี้ที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอันเนื่องมาจากกรรมที่เมื่อนำเอาโครงกระดูกมากองรวมกันก็ยิ่งเกินกว่าภูเขาเวปุลลเสียมากมายประมาณมิได้ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 16, 2539) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เป็นทั้งปริมาณและประเภทของกรรมแล้ว บุคคลในสังสารวัฏย่อมมีส่วนที่เหมือนกันเพราะทำกรรมประเภทเดียวกันและส่วนที่ต่างกันเพราะทำกรรมไว้ต่างกัน ดังนั้น พฤติกรรมที่บุคคลกระทำหรือแสดงออกออกมา ย่อมมีกรรมเป็นปัจจัย ในทางจิตวิทยา ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน และแสดงพฤติกรรมได้ออกมา คือ บุคลิกภาพ (Personality)

นักจิตวิทยาได้จำแนกบุคลิกภาพของมนุษย์เป็นหลายลักษณะขึ้นอยู่กับทฤษฎี เช่น ทฤษฎีบุคลิกภาพ Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) เป็นทฤษฎีที่มีผู้วิจัยศึกษามากมาย แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็นหลายประเภทโดยมีมิติความคั่นขึ้น 4 อย่างได้แก่ มิติที่ 1 การหันเข้าหาคน (Extroversion-Introversion) มิติที่ 2 การรับข้อมูล (Sensing-Intuition) มิติที่ 3 การประเมินสถานการณ์ (Thinking-Feeling) และมิติที่ 4 การดำเนินชีวิต (Judging-Perceiving) มิติทั้ง 4 ทำให้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 16 กลุ่มซึ่ง

บุคคลจะมีลักษณะและแสดงพฤติกรรมที่ต่างกันอย่างออกไปตามมิติ บุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่างกันได้ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มหรือหลายประเภทมีมานานมาแล้วตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล ที่เรียกว่า จริต เป็นลักษณะนิสัยพื้นฐานของบุคคลที่แสดงประพฤติดีปฏิบัติตามสภาพของจิตใจอันเป็นปกติของบุคคล พระพุทธองค์ทรงตรัสสั่งสอนเรื่องจริต ทรงบอกถึงอุปนิสัยของแต่ละบุคคล และทรงจำแนกอุปนิสัยเวไนยสัตว์ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ รากจริต โทสจริต โมหจริต วิตกจริต ศรัทธาจริต และพุทฺธจริต

บุคคลที่มีจริตเด่นในจริตใด ก็จะมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมตามจริตนั้น บุคคลที่มีรากจริตเด่นจะเป็นผู้มีปกตินิสัยหนักไปทางราคะ รักสวยรักงาม ละมุนละไม ชอบสิ่งที่สวย ๆ เสียงเพราะ ๆ กลิ่นหอม ๆ รสอร่อย ๆ สัมผัสที่นุ่มละมุนและจิตใจจะยึดเกาะกับสิ่งเหล่านั้นได้เป็นเวลานาน ๆ บุคคลที่มีโทสจริตเด่นจะเป็นผู้มีปกตินิสัยหนักไปทางโทสะ ใจร้อน วู่วาม หงุดหงิดง่าย อารมณ์รุนแรง โผงผาง เจ้าอารมณ์ ดูหึงนอนของ ตนไม่เรียบร้อย เสื้อผ้า ข้าวของกระจุยกระจายไปคนละทิศละทาง ส่วนบุคคลที่มีโมหจริตเด่นจะเป็นผู้มีปกตินิสัยหนักไปทางโมหะ เผลา เชื่องซึม มองอะไรไม่ทะลุปรุโปร่ง ชี้หลง ชี้ลืม หึงนอนของตนกรุงรัง วางของไม่ถูกที่ ห้องมีดทับ อึดอัด สำหรับบุคคลที่มี วิตกจริตเด่นเป็นบุคคลที่มีปกตินิสัยหนักไปทางฟุ้งซ่าน คิดเรื่องนี้ทีเรื่องนั้นที เปลี่ยนไป เปลี่ยนมา ไม่สามารถยึดเกาะกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้นาน ๆ จนอาจทำให้เกิดความกังวล ฟุ้งซ่านได้ง่าย ดูหึงนอนของตน ย้ายเฟอร์นิเจอร์เกือบทุกอาทิตย์ มีของสำรองไว้มากเกินความจำเป็น ในขณะที่ ผู้ที่มีศรัทธาจริตเด่นจะเป็นบุคคลผู้ที่มีปกตินิสัยหนักไปทางศรัทธา น้อมใจเชื่อ เลื่อมใสได้ง่าย ซึ่งถ้าเลื่อมใสในสิ่งที่ถูกก็ย่อมเป็นคน แต่ถ้าไปเลื่อมใสในสิ่งที่ผิด ก็ย่อมเป็นโทษ งามาย ขาดเหตุผล ดูหึงนอนของตน เรียบร้อย แต่เต็มไปด้วยวัตถุมงคล ผ้ายันต์ เครื่องรางของขลัง ชอบดูหมอดู ฮวงจุ้ย ชอบจัดรูปเทียนมาก และสุดท้าย บุคคลที่มีญาณจริตหรือพุทฺธจริตเป็นผู้มีปกตินิสัยหนักไปทางชอบคิด พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างลึกซึ้ง ชอบใช้ปัญญาพิจารณาตามความเป็นจริง ไม่เชื่ออะไรโดยไม่มีเหตุผล ดูหึงนอน เป็นระเบียบ มีตำราเยอะ ชอบพูดมาก ชอบสอน ชอบอธิบาย ชอบแนะนำผู้อื่น

การแยกประเภทของกลุ่มตามลักษณะนิสัยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลในการสื่อสาร การเข้าใจตนเองและผู้อื่นแล้วยังจะเป็นประโยชน์ในทางธรรมนั่นคือการแยกแยะลักษณะนิสัยของบุคคลเพื่อที่จะรู้ว่าการปฏิบัติธรรมรูปแบบใดที่เหมาะสมกับตนเองได้ (พระศรีวรญาณ (วิ), 2542) ดังที่พระพุทธองค์ได้ทรงพิจารณาถึงลักษณะนิสัยของเวไนยสัตว์ก่อนที่จะทรงอบรมสั่งสอนด้วยการเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม ดังจะได้เห็นเรื่องราวถึงอุปนิสัยของบุคคลกับรูปแบบการปฏิบัติธรรมที่พระพุทธองค์ได้ทรงสั่งสอน ตัวอย่างเช่น ใน

ประวัติของพระนันทะเถระ ก็เป็นการสะท้อนให้เห็นอุปนิสัยนิสัยของพระนันทะที่มีลักษณะอยู่ในราคะจริต พระองค์ได้ทรงนำพาพระนันทะไปยังเทวโลกเพื่อให้พระนันทะได้พบเห็นเทพอัปสรที่งดงามมากกว่าสาวงามในโลกมนุษย์มากมาย และทรงใช้อุบายนี้เองที่จะให้พระนันทะปฏิบัติธรรมแล้วพระนันทะจะได้เหล่าเทพอัปสรนี้แน่นอน พระนันทะได้เร่งปฏิบัติธรรม พระพุทธองค์ทรงให้พระภิกษุกล่าวถึงพระนันทะว่าเร่งปฏิบัติธรรมเพียงเพื่อต้องการเหล่าเทพอัปสร พระนันทะได้พิจารณาสิ่งที่พระภิกษุได้กล่าวถึง จึงได้ทบทวนการกระทำของตนเองว่าไม่ถูกต้อง จึงเจริญวิปัสสนาในที่สุดพระนันทะก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ (พระครูกลยาสิทธิวัฒน์ (สมาน พรหมอยู่/กลยาณัมโม, 2549)

เมื่อพิจารณาในเชิงบุคลิกภาพตามหลักศาสตร์จิตวิทยา การได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับอุปนิสัยแล้ว ย่อมทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ทำให้สามารถพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขตนเอง ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในตนเองและกับผู้อื่น ช่วยให้สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น แบบทดสอบจำแนกบุคลิกตามจริต 6 ตามแนวพุทธศาสนายังไม่ค่อยเผยแพร่และได้รับการศึกษาและพัฒนาขึ้นมากนักเมื่อเทียบกับแบบทดสอบจำแนกบุคลิกภาพตามทฤษฎีทางจิตวิทยาของชาวตะวันตก ประกอบกับเทคโนโลยีทางสารสนเทศ การสื่อสารและระบบคอมพิวเตอร์ที่ได้ถูกพัฒนาอย่างมาก ทำให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ง่าย ตลอดเวลาและในทุกสถานที่

การพัฒนาแบบสอบถามออนไลน์ได้ถูกนำมาพัฒนาใช้มากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร สอดคล้องกับวิถีการใช้ชีวิตของคนปัจจุบัน แบบสอบถามออนไลน์มีข้อได้เปรียบมากมายเมื่อเทียบกับแบบสอบถามที่เป็นกระดาษแบบเดิม ลักษณะแบบสอบถามออนไลน์ที่จัดทำได้ง่าย มีความยืดหยุ่นสูง สามารถแสดงผลรูปภาพประกอบในแบบสอบถามได้โดยง่าย เข้าถึงได้ไม่ยากมากนัก สะดวกรวดเร็วในการตอบกลับ สามารถตอบคำถามได้ในทุกที่ ทุกเวลา (อนุวัติ คุณแก้ว, 2562) จึงทำให้อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามออนไลน์มีอัตราค่อนข้างสูง (Nayak & Narayan, 2019; บุญรัตน์ แผลงสร, 2565)

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นจึงเป็นงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแบบทดสอบบุคลิกภาพจริต 6 ของบุคคลตามแนวพุทธศาสนา โดยพัฒนาเป็นแบบทดสอบออนไลน์เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างแพร่หลาย เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเข้าถึงและใช้ทดสอบจริตอุปนิสัยของตนเองได้ตลอดเวลา ย่อมจะเป็นประโยชน์กับพุทธศาสนิกชน และพุทธศาสนาโดยรวมด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบออนไลน์บุคลิกภาพด้านจิต 6
2. เพื่อพัฒนาหาคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและสร้างคะแนนมาตรฐาน T สำหรับจำแนกจิต 6

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนาที่เน้นพัฒนาเครื่องมือวัดบุคลิกภาพจิต 6 ที่เป็นหลักธรรมพื้นฐานและนำเสนอวิธีวัดปีศาจฐานที่เกี่ยวของ ผ่านสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าถึงโดยคนมากมาย การดำเนินการงานวิจัยจึงมีลักษณะที่เน้นไปที่การพัฒนาลำดับขั้นตอนดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยเริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารรวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์ เอกสารทางพุทธศาสนา เอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาเพื่อนำมาพัฒนาสร้างแบบทดสอบจำแนกบุคลิกภาพตามจิต 6 ในพระพุทธศาสนา โดยให้พระวิปัสสนาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องตามเนื้อหา และคำนวณหาความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence -- IOC) และวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Coefficient Alpha และการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะนำแบบทดสอบไปพัฒนาเป็นแบบทดสอบออนไลน์และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตต่อไป

ประชากรสำหรับงานวิจัยนี้ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่สามารถอ่านหนังสือได้ เข้าใจในความหมายของแบบทดสอบ ตลอดจนสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถติดต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ ในเขตกรุงเทพฯ ปริมณฑลและเขตเมือง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลที่มีความสนใจที่ต้องการการจำแนกบุคลิกภาพของตนเองตามจิต 6 ในพระพุทธศาสนาและเป็นผู้เข้าถึงแบบทดสอบจำแนกบุคลิกภาพนี้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ สามารถอ่านหนังสือและเข้าใจแบบทดสอบได้ โดยเน้นกลุ่มตัวอย่างที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 654 คน ผู้วิจัยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ที่ระดับขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05

การสร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพจำแนกจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ศึกษา नियามรายละเอียด พฤติกรรมของบุคคลตามจริต 6 จาก คัมภีร์วิสุทธิมรรค หนังสือและเอกสาร งานวิจัยที่อธิบายบุคลิกลักษณะของบุคคลตาม จริต ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพจากตำราทางจิตวิทยา

ขั้นตอนที่ 2: รวบรวมเขียน नियามพฤติกรรมของบุคคลตามจริตแต่ละประเภท

ขั้นตอนที่ 3: เขียนข้อคำถามตาม नियามพฤติกรรมของจริตแต่ละประเภท

ขั้นตอนที่ 4: นำร่างแบบทดสอบไปทำการตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา Content Validity ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC) โดยให้พระวิปัสสนาจารย์และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทาง จิตวิทยาประเมินว่า ข้อคำถามแต่ละข้อสามารถใช้วัดได้หรือไม่ตาม नियามของจริตแต่ละ ประเภท ค่า IOC ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็น แบบทดสอบที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 นำผลการทดสอบก่อนนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Coefficient Alpha นำผลที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่ค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบมีค่า 0.7 ซึ่งถือว่าสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 3 มีมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ (โดยมีค่าตัวเลข 5-1 แทนระดับความรู้สึกหรือพฤติกรรมการแสดงออกมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ) เพื่อมิให้ผู้ตอบรู้สึกตนเองกำลังถูกประเมิน ข้อคำถามจึงมีลักษณะที่ให้ผู้ตอบอ่านและพิจารณาพฤติกรรมตามในข้อคำถามว่า ตรงกับ พฤติกรรมของตนเองมากน้อยแค่ไหน โดยทำการระบุเลือกช่องในระดับการวัด ทั้งนี้ โดย มีคำสั่งในการทำแบบทดสอบในลักษณะที่แจ้งให้ผู้ตอบทราบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมิใช่ การประเมินพฤติกรรมแต่ละข้อว่าดีหรือไม่ แต่เป็นข้อคำถามที่ถามถึงพฤติกรรมที่ระบุใน ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ตอบมากน้อยแค่ไหน เพื่อให้ข้อมูลที่ สามารถนำมาใช้จำแนกบุคลิกภาพจริต 6 ตามพุทธศาสนาได้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบทดสอบออนไลน์วัดบุคลิกภาพด้าน จริต 6 ที่เป็นค่าความถูกต้องตามเนื้อหาด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) มี 5 ข้อคำถามที่ได้คะแนนต่ำ 0.6 และถูกตัดทิ้ง ทำให้จำนวนข้อคำถามเหลือ 64 ข้อ ส่วนค่า ความเชื่อมั่น (Reliability) คำนวณด้วยการวัดด้วยการวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Coefficient Alpha (อนูวัติ คุณแก้ว, 2562) โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ทั้งฉบับ 0.851 (64 ข้อ) ส่วนข้อคำถามที่เป็นคุณลักษณะร่วมของแต่ละกลุ่มราคะจิต/วิตกจิต โทสจิต/พุทฺธจิต โมหจิต/สัทธาจิต มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.644 (12 ข้อ) 0.665 (12 ข้อ) 0.835 (12 ข้อ) ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของข้อคำถามเฉพาะของแต่ละจิต ราคะจิต โทสจิต โมหจิต สัทธาจิต วิตกจิต และพุทฺธจิต มีค่า 0.789 0.741 0.745 0.778 0.728 0.743 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้อยู่ในระดับที่เหมาะสมตามเกณฑ์ 0.7 ส่วนกลุ่มข้อคำถามที่เป็นคุณลักษณะร่วมของแต่ละกลุ่มราคะจิต/วิตกจิต โทสจิต/พุทฺธจิต ที่มีค่าต่ำกว่า 0.7 ซึ่งไม่ต่ำกว่า 0.6 ก็ยังถือเป็นกลุ่มข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับ (Nunnally, 1978)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างและการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ ใช้วิธีการที่ virtual snowball sampling (Dosek, 2021) ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่เข้าถึงได้ยากผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เฟสบุ๊ค ผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบบุคลิกภาพจิต 6 ไปพัฒนาให้เป็นแบบทดสอบออนไลน์แล้วนำไปกระจายให้กลุ่มผู้ที่ผู้วิจัยรู้จักและให้แต่ละบุคคลกระจายต่อไปเป็นเครือข่ายผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เช่น เฟสบุ๊ค โลกออนไลน์ นอกจากนี้ เพื่อกระตุ้นให้มีผู้สนใจเข้าร่วมตอบแบบประเมินบุคลิกภาพมากขึ้น ผู้วิจัยได้ระบุไว้ว่า อาสาสมัครท่านใดเข้าร่วมตอบแบบประเมินจำแนกบุคลิกภาพจิต 6 ตามพุทธศาสนา จะเป็นการร่วมทำบุญบริจาคเงิน โดยผู้ที่เข้ามาตอบแบบทดสอบจนครบ ผู้วิจัยจะเป็นผู้บริจาคเงิน 10 บาท เงินรวมทั้งหมดจะได้นำไปบริจาคให้กับวัดที่ขาดแคลนปัจจัยในการก่อสร้างอาคารที่นำไปใช้ทางศาสนากิจ หรือนำไปบริจาคให้กับสถานที่ปฏิบัติธรรมต่อไป ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 654 คน (ยอดเงินทั้งหมดที่ผู้วิจัยต้องนำไปบริจาคเป็นเงิน 6540 บาท)

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนการพัฒนาแบบทดสอบ จะใช้ สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ความแปรปรวน การคำนวณค่าที (t-test) และการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวัดความคงที่ภายใน (Internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Coefficient Alpha (Grau, 2007) เมื่อแบบทดสอบบุคลิกภาพออนไลน์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ระบุว่าบุคคลที่เข้ามาตอบแบบประเมินอยู่ในข่ายของกลุ่มบุคลิกภาพจิตแบบใด จึงต้องนำข้อมูลค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนมาตรฐาน Z และคำนวณหาเกณฑ์ปกติ (Norms) ในรูปของคะแนนที่ปกติแยกตามจิตแต่ละประเภท ตามสูตรคำนวณคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553) เพื่อสร้างเป็นเกณฑ์ที่จะใช้แยกบุคคลตามคะแนน ใช้โปรแกรม Excel และ SPSS ในการคำนวณค่าทางสถิติ

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือออนไลน์วัดบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนา ผลวิจัยแบ่งออกเป็น ผลสรุปการจำแนกบุคคลตามบุคลิกภาพด้านจิต 6 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนาดังนี้

1. ผลสรุปการจำแนกบุคคลตามบุคลิกภาพด้านจิต 6

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนา

ประเภทจิต	จำนวน	ร้อยละ
ราคจิต	112	17.1
โทสจิต	117	17.9
โมหจิต	126	19.3
วิตกจิต	88	13.5
สัทธาจิต	103	15.7
พุทธรจิต	108	16.5
รวม	654	100.0

ตาราง 1 แสดงจำนวนของการกระจายของจำนวนผู้ตอบที่ถูกจัดกลุ่มในแต่ละบุคลิกภาพจิต 6 จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเป็นสัทธาจิตมากที่สุด (18.2% ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 654) ตามด้วย โทสจิต วิตกจิต ราคจิต โมหจิต และพุทธรจิตตามลำดับ จะเห็นได้ค่าเมื่อจำนวนแต่ละจิตจะมีสัดส่วนของบุคคลกระจายในแต่ละจิตใกล้เคียงกัน ยกเว้นกลุ่มพุทธรจิตที่อาจจะต่ำกว่าอื่นมากที่สุด

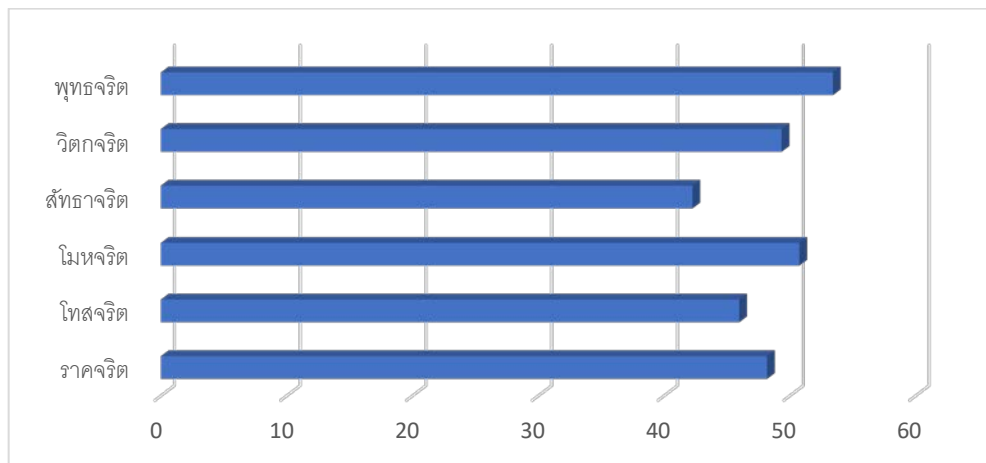
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงผลบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบุคลิกภาพด้านจิต 6 ของบุคคล

คะแนน	ราคจิต	โทสจิต	โมหจิต	สัทธาจิต	วิตกจิต	พุทธรจิต
คะแนนเฉลี่ย	3.57	3.45	3.66	3.09	3.10	3.40
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.381	0.487	0.435	0.345	0.446	0.279
คะแนนจิตส่วนบุคคล (ตัวอย่าง)	3.50	3.25	3.13	3.39	3.06	3.50
คะแนน Z	-0.181	-0.402	0.076	-0.774	-0.065	0.343
คะแนน T	48.194	45.984	50.761	42.263	49.352	53.430

ตารางที่ 2 เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพด้านจิต 6 มาใช้เป็นเกณฑ์ในการระบุบุคคลว่ามีจิตเป็นด้านใดและนำเอาผลค่าเฉลี่ยของทุกด้านมา

ตัวอย่างนำเสนอแจ้งให้บุคคลรู้ว่ามิจรিতด้านใดมากน้อยตามลำดับมานำเสนอเป็นภาพหรือแผนภาพ และพร้อมกับการนำเสนอการปฏิบัติธรรมที่สอดคล้องกับจรিতที่คำนวณได้ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพจรিত 6 ออนไลน์ทั้งหมด 654 คน นำคะแนนจริตส่วนบุคคล (ของบุคคลหนึ่งเป็นตัวอย่าง) แต่ละจริตมาแปลงเป็นคะแนนคะแนนมาตรฐานและสามารถนำมาให้เทียบกันได้ระหว่างกัน บุคคลย่อมมีจริตแต่ละด้านอยู่ในตนเองเพียงแต่จริตใดจะเด่นมากกว่ากัน ก็จะจัดให้ผู้อื่นอยู่ในจริตกลุ่มนั้น ตามตัวอย่างนี้ เมื่อนำคะแนนแต่ละได้จากการตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพแล้ว นำมาเป็นคะแนนมาตรฐานแล้วจะได้เป็นคะแนน T แล้วจะเห็นได้ว่าบุคคลผู้นี้มีคะแนนพุทธจริต โมหจริต วิตกจริต รากจริต โทสจริตและสัทธาจริต จากมากที่สุดไปน้อยสุด นำคะแนนที่ได้ไปแสดงเป็นแผนภูมิแท่งดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างที่นำเสนอให้กับผู้ตอบแบบประเมินแบบทดสอบบุคลิกภาพจริต 6

จากภาพที่ 1 เป็นตัวอย่างการนำเสนอให้กับผู้ตอบแบบประเมิน จากภาพบุคคลนี้มีคะแนนพุทธจริตสูงสุด จึงจัดเป็นกลุ่มพุทธจริต และคะแนนที่รองลงมาเป็นคะแนนในส่วนโมหจริต และเมื่อบุคคลจริตของตนเองแล้ว นำไปค้นหาแนววิธีปฏิบัติหรือปรึกษารูปอาจารย์เพื่อรับคำแนะนำการปฏิบัติ หรือถ้าบุคคลนำจริตที่ได้ไปค้นแนววิธีปฏิบัติกรรมฐานในคัมภีร์วิสุทธิมรรคแล้ว แนวการปฏิบัติกรรมฐานของผู้ที่อยู่ในกลุ่มของพุทธจริต ได้แก่ จตฺตาตุวฺญาณ อหฺมาเรปฺปิกุลสํญญา มรณสติ และอุปสมานุสสติ (และกสิณ 6, อรูป 4) โมหจริต: อานาปานสติ (และกสิณ 6, อรูป 4)

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยได้ดำเนินสร้างแบบทดสอบออนไลน์ด้านบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนาด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 654 คน เก็บข้อมูลผ่านทางออนไลน์ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Virtual Snowball เครื่องมือแบบทดสอบบุคลิกภาพด้านจิต 6 มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 64 ข้อ ประกอบด้วย 12 ข้อคำถามสำหรับการวัดลักษณะทั่วไปของรากจิต/วิตกจิต 12 ข้อสำหรับโทสจิต/พุททจิต และ 12 ข้อสำหรับโมหจิต/สัทธาจิต มีจำนวนคำถามย่อยที่วัดลักษณะเฉพาะของแต่ละจิต แบบทดสอบบุคลิกภาพด้านจิต 6 ทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.851 นำข้อมูลมาหาคำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำคะแนนของบุคคลจากแบบทดสอบบุคลิกภาพที่เป็นคะแนนเฉลี่ยของแต่ละจิต นำเอาคะแนนเฉลี่ยแต่ละจิตไปคำนวณเป็นคะแนนมาตรฐาน T ใช้คะแนนมาตรฐาน T สูงสุดในการระบุจิตของบุคคลแสดงผลโดยใช้กราฟแท่ง

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนา ซึ่งพัฒนาขึ้นจากลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นบุคลิกลักษณะของจิตที่ได้อธิบายไว้ในหลายคัมภีร์และตำรา (ปิ่น มุทุกันต์, 2499; พ. รัตนลักษณะ 2552; อนุสร จันทพันธ์และบุญชัย โกศลธนากุล, 2546) งานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับจิต 6 นั้น (พระจินดา ฉันทมโม (สามี), 2559; โย่ง ศรีเวียน, 2561; พระสรพวงษ์ ปญฺญาโร (จุลละโปธิ), 2561; พระมหานันต์ อนุตฺตโร, บุญรวม คำเมืองแสน, และพระมหาพจน์ สุวโจ, 2564; ปภังกร เทพพิทักษ์ 2565) เป็นการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพจิต 6 ด้วยแบบทดสอบที่เป็นกระดาษ ซึ่งแตกต่างงานวิจัยฉบับนี้ ที่เป็นแบบการทดสอบออนไลน์ สํารวจกับกลุ่มบุคคลทั่วไป (มิได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะ) นอกจากนั้น จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดบุคลิกภาพจิต 6 นั้นจะระบุจิตเด่นของบุคคลด้วยคะแนนรวมสูงสุด ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยฉบับนี้ ที่มีการคำนวณเป็นคะแนนมาตรฐาน T (ซึ่งได้มีการนำเอาคะแนนค่ากลางและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเข้าไปคำนวณร่วมด้วยแล้ว)

ผู้วิจัยได้ทำดำเนินการพัฒนาสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพจิต 6 ออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยทางสังคมศาสตร์สมัยใหม่ที่นักวิจัยทางสังคมศาสตร์นิยมใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกันมากขึ้น โดยเฉพาะหลังสถานการณ์โรคระบาดติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้คนเริ่มคุ้นเคยกับการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้เครื่องมือแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ 6 สามารถเข้าถึงบุคคลได้ง่ายขึ้น และ

การวัดประเมินบุคลิกภาพจิตเด่นของบุคคลนั้น ในงานวิจัยก็ได้ใช้คะแนนมาตรฐาน T เป็นตัวระบุ ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ประเมินบุคลิกภาพของบุคคล เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Chiv (2561) ที่ได้ทำการพัฒนาแบบสำรวจบุคลิกภาพและพัฒนาปกติวิสัย (Norms) เพื่อใช้ระบุบุคลิกภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ Chiv (2561) ใช้คะแนนมาตรฐาน T มาคำนวณแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 2 ช่วงโดยใช้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 เป็นกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ แล้วนำไปใช้ระบุว่านักเรียนมีบุคลิกภาพด้านใดสูงหรือต่ำ แต่ในงานวิจัยนี้ ได้นำคะแนนมาตรฐาน T มาใช้เทียบระหว่างค่าคะแนนจิตภายในบุคคลเพื่อนำมาระบุเป็นจิตเด่นของบุคคลนั้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยนี้ ได้องค์ความรู้ ดังนี้

1. การพัฒนาแบบทดสอบบุคลิกภาพจิต 6 สามารถพัฒนาขึ้นมาได้จากลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคล และสามารถนำแบบทดสอบนั้นมาใช้แยกแยะจิต 6 ซึ่งเป็นข้อธรรมพื้นฐานที่บุคคลควรรู้เพื่อนำเอาข้อธรรมนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองตามหลักธรรมที่สูงขึ้นต่อไป

2. จากผลการประเมินบุคลิกภาพจิต 6 ของบุคคล ผลที่ได้จากการประเมินทำให้เห็นได้ว่า บุคคลทุกคนจะมีลักษณะจิตทั้ง 6 อยู่ในตัวอยู่แล้วแต่จะลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างไปทางจิตใดจิตหนึ่ง การใช้คะแนนมาตรฐาน T มาใช้เพื่อระบุจิตเด่นของบุคคลได้ซึ่งอาจจะนำมาไปใช้เป็นข้อแนะนำสำหรับการเลือกวิธีปฏิบัติกรรมฐานที่สอดคล้องกับจิตของตนเองได้

ดังแสดงเป็นแผนภาพด้านล่าง

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่เป็นการพัฒนาแบบทดสอบบุคลิกภาพจิต 6 ออนไลน์ จึงสามารถนำผลการวิจัยชิ้นนี้ไปวางไว้ตามเว็บไซต์ของวัดหรือสถานปฏิบัติธรรมเพื่อให้บุคคลเข้าไปประเมินจิตของตนเอง นอกจากจะเป็นเครื่องมือช่วยให้พุทธศาสนิกชนทราบจิตของตนเองได้โดยสะดวกแล้ว ยังมีส่วนส่งเสริมหลักธรรมพื้นฐานของพุทธศาสนาให้กระจายไปได้อย่างกว้างขวาง สะดวกในการใช้งาน ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัด สถานปฏิบัติธรรม หรือองค์กรทางพุทธศาสนายังไม่มีเครื่องมือช่วยในการประเมินบุคลิกภาพจิต 6 ของบุคคลที่หน้าเว็บ หรือเฟสบุ๊คมากนัก

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบประเมินบุคลิกภาพจิต 6 ออนไลน์ ตามแนวพุทธศาสนา ผลการดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่มีแบบประเมินออนไลน์สำหรับบุคลิกภาพจิต 6 โดยมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 64 ข้อ นำผลการคะแนนจาก 64 ไปคำนวณ แปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน T และนำมาหาค่าสูงสุดเพื่อระบุเป็นจิตที่เด่นที่สุดของบุคคล ผลการวิจัยย่อมสามารถนำไปใช้ได้เพื่อระบุบุคลิกภาพของบุคคลตามแนวจิต 6 ตามหลักพุทธศาสนา ผลการประเมินจิตของบุคคล สามารถนำไปแสดงผลเป็นแผนภาพหรือ Dashboard ที่สรุปให้ผู้ใช้สามารถเห็นจิต 6 ของตนเองได้ง่ายและน่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้น เป้าหมายหลักของการรับรู้จิตของตนเองนั้นเพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติกรรมฐานที่สอดคล้องกับจิตของตนเอง ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ อาจจะนำไปเชื่อมโยงกับแนวทางการปฏิบัติธรรมแต่ละวิธีได้ นั่นคือ เมื่อระบบทำการคำนวณและระบุเป็นจิตที่เด่นที่สุด และจิตอื่นที่รองลงมาแล้ว นำไปค้นหาแนวทางการปฏิบัติกรรมฐาน และนำเสนอแนวปฏิบัติกรรมฐานที่สอดคล้องกับจิตที่คำนวณได้ตามหลักของคัมภีร์วิสุทธิมรรค ก็จะทำให้ระบบนี้มีรรถประโยชน์ต่อพุทธศาสนาสูงขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยที่ผ่านมาที่มีการพัฒนาเครื่องมือประเมินบุคลิกภาพจิต 6 มีข้อคำถามที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตจึงควรมีการทวนสอบความเชื่อมั่น (Parallel forms reliability) และความถูกต้อง (Concurrent Validity) ของเครื่องมือแบบทดสอบบุคลิกภาพจิต 6 ออนไลน์ฉบับนี้กับแบบทดสอบบุคลิกภาพจิต 6 ฉบับอื่น เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบบุคลิกภาพจิต 6 เป็นการยืนยันผลการวิจัยได้ ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้ใช้ค่าคะแนน T สูงสุดเป็นตัวระบุจิตเด่นของบุคคล

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

งานวิจัยชิ้นนี้ได้พัฒนาตามระเบียบวิธีวิจัย ที่สร้างแบบประเมินจากค่านิยาม ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของแต่ละจิตที่ได้อธิบายไว้ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา และงานวิจัยที่ผ่านมา นำผ่านขั้นตอนการพิจารณาความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำไปพัฒนาเป็นแบบประเมินบุคลิกภาพออนไลน์ ผลการวิจัยชิ้นนี้ช่วยให้เห็นได้ว่า ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของแต่ละจิตสามารถนำไปใช้พัฒนาเป็นแบบประเมินบุคลิกภาพจิต 6 ออนไลน์ได้ แต่ลักษณะนิสัยของแต่ละจิตมีหลายด้าน ถ้าต้องการนำบุคลิกลักษณะนำมาสร้างเป็นแบบประเมินบุคลิกภาพจิต 6 แล้ว จำนวนข้อคำถามจะมีปริมาณมาก และจากการวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามในแต่ละประเภทของจิตในงานวิจัยฉบับนี้ พบว่า มีข้อคำถามบางข้อมีค่าเฉลี่ยที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยในอนาคตที่พิจารณาตัดข้อคำถามเหล่านั้นออก และคัดเลือกเฉพาะลักษณะนิสัยที่โดดเด่นที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงมาสร้างเป็นข้อคำถาม เพื่อให้แบบประเมินบุคลิกภาพจิต 6 มีจำนวนข้อคำถามน้อยลงแต่ยังคงสามารถใช้แยกแยะจิต 6 ของบุคคลได้เหมือนกับแบบประเมินบุคลิกภาพจิต 6 ฉบับ (ยาวๆ) จำนวนข้อคำถามเยอะได้

รายการอ้างอิง

- บุญรัตน์ แผลงศร. (2565). เครื่องมือการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แบบสอบถามออนไลน์. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 39(105), 28-38.
- ปัทมกร เทพพิทักษ์. (2565). แนวคิดประโยชน์นิยมและหลักคุณธรรม 12 ประการของมหาวิทยาลัยทางจิตของโลกกับแนวทางการสร้างประโยชน์. *วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน*, 5(1), 28-36.
- ปิ่น มุทุกันต์. (2499). *พุทธวิธีครองใจคน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- พ. รัตนลักษณ์. (2552). *ศาสตร์แห่งการอ่านใจคน จิต จริยา 6*. นนทบุรี: อุทยานความรู้.
- พระครูกลยาสิทธิวัฒน์ (สมาน พรหมอยู่/กัลยาณัมโม). (2549). *เอตทัคคะในพระพุทธศาสนา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก.
- พระจินดา ฉันทมโม (สามิ). (2559). *ศึกษาราคจิตในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในพุทธศาสนาเถรวาท* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.

- พระมหากษัตริย์ อนุตตร, บุญร่วม คำเมืองแสน และ พระมหาพจน์ สุวโจ. (2564). การปฏิบัติกรรมฐานเพื่อบำบัดความเครียด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*. 5(2), 329-342.
- พระศรีวรญาณ (วิ) (2542). เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสรพจน์ ปณฺธโร (จุลละโปธิ). (2561). การศึกษาบุคลิกภาพตามแนวจิต 6 ของนิสิตคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (1539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โย่ง ศรีเวียง. (2561). การพัฒนาแบบประเมินเจตคติปัจจัยเชิงทำนายบุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติธรรม (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2562). *การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่. ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุสร จันทพันธ์ และ บุญชัย โกศลธนากุล. (2546). *จิต 6 ศาสตร์ในการอ่านใจคน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Chiv, Chanmeardey. (2561). การพัฒนาแบบสำรวจบุคลิกภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- Dosek T. (2021). Snowball Sampling and Facebook: How Social Media Can Help Access Hard-to-Reach Populations. *PS: Political Science & Politics*. 54(4), 651-655.
- Grau, E. (2007). *Using Factor Analysis and Cronbach's Alpha to Ascertain Relationships Between Questions of a Dietary Behavior Questionnaire*. In *JSM Proceedings, Survey Research Methods Section*. Alexandria, VA: American Statistical Association. Retrieved May 20, 2024, From <http://www.asasrms.org/Proceedings/y2007/Files/JSM2007-000505.pdf>

Nayak, M.S. & Narayan, K.A. (2019). Strengths and weakness of online survey.

IOSR Journal of Humanities and Social Sciences. 24(5), 31-38.

Nunnally. J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
Factorial Analysis. 3rd ed. New York: Harper & Row Publisher, Inc.